

URBS

MAGYAR VÁROSTÖRTÉNETI
ÉVKÖNYV V.

2010

URBS

MAGYAR VÁROSTÖRTÉNETI ÉVKÖNYV

V.

URBS

MAGYAR VÁROSTÖRTÉNETI ÉVKÖNYV

HUNGARIAN YEARBOOK
OF URBAN HISTORY

UNGARISCHES JAHRBUCH
FÜR STADTGESCHICHTE

V.
2010

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

Á. VARGA LÁSZLÓ
főszerkesztő

BARÁTH KATALIN, BELUSZKY PÁL, CZOCH GÁBOR, DEÁK ERNŐ,
GECSÉNYI LAJOS, GYÁNI GÁBOR, LENGYEL TÜNDE, NIEDERMÜLLER PÉTER,
ÓZER ÁGNES, PÁL JUDIT, VÉGH ANDRÁS, WINKLER GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG

BÁCSKAI VERA, DOMINKOVITS PÉTER, HORVÁTH J. ANDRÁS, KENYERES
ISTVÁN, LUGOSI ANDRÁS, LUKÁCS ANIKÓ SZERKESZTŐSÉGI TITKÁR,
H. NÉMETH ISTVÁN, SIPOS ANDRÁS, SZENDE KATALIN, TÓTH ESZTER ZSÓFIA

A szerkesztőség címe: Budapest Főváros Levéltára, H-1139 Budapest, Teve u. 3-5.
Telefon: (36-1-)298-7500 E-mail: urbs@bparchiv.hu Web: www.bparchiv.hu

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alap

nka
Nemzeti Kulturális Alap

URBS

**MAGYAR
VÁROSTÖRTÉNETI
ÉVKÖNYV**

V.

**Budapest
2010**

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	9
------------------	---

A SZOCIALISTA VÁROS ELMÉLETI ÉS HISTORIOGRÁFIAI VITAKÉRDÉSEI

Barta Györgyi: A szocialista városfogalom kétféle értelmezése	11
Ladányi János: Létezett-e szocialista típusú urbanizációs modell?	35
Nagy Ágnes: A hatalom és a tudás városa, 1945–1970. A város mint vizsgálati tárgya a korszakra irányuló történeti és társadalomtudományos kutatásokról	45
Horváth Sándor: Mágneshegyek és mindennapok: a szocialista városok a nemzetközi várostörténeti irodalomban	59

VÁROS – EMLÉKEZET – MÍTOSZKÉPZÉS. VÁROSTÖRTÉNET ÉS ORAL HISTORY

Nagy-Csere Áron: A nyomortelep emlékezete. Mítosz, kulturális emlékezet, lieu de mémoire?	85
Juhász Katalin: Rákosi Mátyás Kultúrház – a szocialista kultúra fellegvára	103

VÁROSHÁLÓZAT, VÁROSFEJLESZTÉSI POLITIKA

Beluszky Pál: A várossá nyilvánítás gyakorlata Magyarországon 1945 után	135
Novák Csaba Zoltán: Területrendezés a hetvenes-nyolcvanas évek Romániájában	149
Feitl István: A magyar városi „lobbi”. A hatókör és a befolyás változása a szocialista korszakban	169

HELYI TÁRSADALMAK?

Laki Ildikó: A szocialista iparvárosok különböző formái. Százhalombatta az iparvárosok sorában	199
Vajda Barnabás: Dunaszerdahely: egy csehszlovákiai város fejlődésének egyes aspektusai az 1950–1960-as években	211
Gaucsík István: Az iparosítás hatása Vágsellye átalakulására. A szocialista várostervezés egyik példája Dél-Szlovákiában	227
Honvári János: Győr. Az alkalmazkodóképesség egy példája az 1960-as évekből	253

A VÁROSOK MINDENNAPJAI, ÉLETVILÁGA

Havadi Gergő: Szombathely vendéglátása és szórakozóhelyeinek életvilága a Kádár-rendszerben.	273
Frisnyák Zsuzsa: A telefon nélküli élet. Telefonhasználat a Kádár-korszakban	291
Szécsényi Mihály: A budapesti prostitúció átalakulása az 1960-as években.	311
Tóth Eszter Zsófia: Ágnes és Ilona története. Egy bevándorló és egy bejáró munkásnő csecsemőgyilkossága a fővárosban az 1970-es években.	329

HATALOM ÉS VÁROS – BUDAPEST PÉLDÁJÁN

Argejő Éva: A város titkos bugyrai. Állambiztonsági terek és helyek. Kis titkosszolgálati topográfia 1945–1953	351
Kocsis János Balázs: Döntéshozatali mechanizmus a fővárosban az 1960-as és az 1970-es években	375
Kondor Attila Csaba – Szabó Balázs: A lakásépítési politika hatása Budapest térszerkezetére a Kádár-korszakban	389
Szívós Erika: Terhes örökség: Budapest történelmi lakónegyedeinek problémája a Kádár-korszakban a Klauzál tér és környéke példáján	407

MŰHELY

- Iulia Caproș: Students from Košice at foreign Universities before and during the Reformation Period in the Town. Doktori disszertáció, Central European University, 2010.
Ismerteti: H. NÉMETH ISTVÁN. 429
- Melega Miklós: A modern város születése. Szombathely infrastrukturális fejlődése a dualizmus korában, a hazai és nemzetközi tendenciák tükrében. Doktori (PhD) disszertáció, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, 2010.
Ismerteti: PÁL JUDIT 433
- A Kárpát-medence válogatott várostörténeti bibliográfiája. 437

RECENZÍÓK

- Lees, Andrew – Lees, Lynn Hollen: *Cities and the Making of Modern Europe, 1750–1914*
Ismerteti: PERÉNYI ROLAND. 463
- Prokopovych, Markian: *Habsburg Lemberg: Architecture, Public Space, and Politics in the Galician Capital, 1772–1914*
Ismerteti: MAGYAR ERZSÉBET. 466
- After Intimacy: The Culture of Divorce in the West since 1789.*
Eds. Leydecker, Karl – White, Nicholas
Ismerteti: NAGY SÁNDOR 470
- Vielerlei Städte. Der Stadtbegriff.*
Hrsg. Johanek, Peter – Post, Franz Joseph
Ismerteti: DOMINKOVITS PÉTER. 475
- Kubinyi András: *Tanulmányok Budapest középkori történetéről I–II.*
Szerk. Kenyeres István – Kis Péter – Sasfi Csaba
Ismerteti: SZENDE KATALIN 480
- Kismező, Nagymező, Broadway. Várostörténeti tanulmányok*
Szerk. Kemény Mária
Ismerteti: BÁCSKAI VERA 485
- A város láthatatlan mintázata. Pécs városa mint az emlékezet helye.*
Szerk. Havasréti József – K. Horváth Zsolt – Szijártó Zsolt
Ismerteti: ISPÁN ÁGOTA LÍDIA 489

<i>Lakótelepek. A modernitás laboratóriumai.</i> Szerk. N. Kovács Tímea Ismerteti: SZABÓ BALÁZS	496
<i>A politikai diktatúra társadalmiasítása. Nyelv, erőszak, kollaboráció, ellenállás, alkalmazkodás.</i> Szerk. Ö. Kovács József – Kunt Gergely Ismerteti: TOLMÁR BÁLINT	500
Géra Eleonóra Erzsébet: <i>Buda város tanácsülési jegyzőkönyveinek regesztái 1704–1707</i> Ismerteti: BÁCSKAI VERA	504
<i>Abstracts</i>	509
<i>Resümee</i>	527
<i>Table of Contents</i>	549
<i>Inhaltsverzeichnis</i>	553
<i>E számunk szerzői</i>	557